

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadástól kezdve:
Égés évre — 10 kor.
Hagyodévre — 6 c

Kiadvány helyén kezdve:
Égés évre — 20 kor.
Hagyodévre — 5 c

Vidékre postán szállítva:
Égés évre — 24 kor.
Hagyodévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Közlöttek minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség káriratokat visszafelé
vagy megismerésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Égés minden áron 6 kor.

NAGYVÁRAD jan. 27.

Katholikus ujságírás.

A felső-ausztriai katolikus népszövetség karácsony küszöbén tartotta Linzben huszonharmadik nagygyűlését. A kongresszuson maga a linzi püspök is felszólalt. Rámutatott a népszövetség munkájának eredményeire, amelyeket midőn örömmel konstataált, nem feledkezett meg egyik hatékony munkásukról, az osztrák katolikus sajtóról sem.

— Hála Isten, mondotta a főpásztor, nekünk hatalmas katolikus sajtónk van. *E tekintetben jobban állunk, mint a szomszédban.*

Hát bizony nálunk, a szomszédban még mindig nehéz idők, sanyaru napokat él a katolikus sajtó, a határozott keresztény irodalom. Csak küzködik, csak bajlódik kellő és becsülettel megszolgált anyagi erő és szellemi támogatás híján.

Nem tehetünk róla, de megint egy főpásztor szavait kell ide írunk. *Mailáth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök körlevelére hivatkozunk, amelylyel mostanában sokat foglalkozott a katolikus napi és időszaki sajtó.*

— Fáj nekem, írja Erdély apostola, valahányszor katolikus családoknál, sőt még papi házakban is, az anyaszentegyházzal szemben ellenséges, vagy teljesen közömbös, színtelen lapokat és folyóiratokat találok.

Pedig mennyi, de mennyi katolikus család — hozzá még szereplő katolikus

családok — és milyen sok papiház van még mindig, amely a katolikus ujságírást semmibe sem veszi! Van nekünk ma már elég katolikus ujságunk. Van napilapunk a fővárosban négy, a vidéken is három. Politikai hetilapunk van elegendő. De, mikor egy sem részesül kellő pártolásban. Hiába beszél akarki akármit, elég élénkek, ötletesek a mi lapjaink, csak hogy persze *terjedelmükhöz* mérten. Ami már most a terjedelmet illeti, ott a liberális lapok nyalábszám öntik a papírost, a katolikus ujságoknak azonban spórolniok kell, azok tehát szűkebb keretek között kénytelenek mozogni.

A liberális sajtónak könnyű. Annak van busás kormány-szubszcziója, van temérdek hirdetése és számtalan olyan előfizetője, *akinek a katolikus sajtót kellene támogatnia.*

A sok liberális ujságnak sok a pénze, sok munkaerőt fogadhat és sok anyagot adhat. De ezt a katolikus közönség zöme, papok is, világiak is, nem tudják belátni s ahelyett, hogy magukra vetnének, nagy-képüsködve kritizálódnak.

Nagyon kár a katolikus sajtó több méltánylást érdemlő munkásait vádolni. Megvan bennük az írói tehetség mellett, ami az igazi katolikus ujságíró minden más pályatársától mindenkor meg fogja különböztetni — a *lelkesség, az ügyesség, az elvhűség, jó és rossz napokban egyformán.* Akiben ezek nincsenek meg, az lehet *kitűnő* ujságíró máskülönben, de bármily ügyesen dolgoznék is közöttünk, sohasem lehet igazi *katolikus* ujságíró.

Lelkesedésből, ügyszeretettől, elvhűségből nagyon szépen lehet dolgozni, de vajmi nehezen lehet belőlük megélni. A katolikus ujságíró tollát nem lehet megfizetni és nem lehet kiarendálni, de azt sem lehet tőle kívánni, hogy pusztán ideális lelkesedésből — dolgozzék. Az idealizmust nem lehet honorálni, de a munkást méltatni kell az ő bérére! Igazán ideje volna már, hogy ezt úgy felsőbb rétegeink, amelyek kereszténytelen lapokat szubszczióznak, mint katolikus középosztályunk, amely szabadkőműves, pap gyalázó ujságokra fizet elő, egyszer végre-valahára megértenék.

Biztosítani kell mindazon fővárosi és vidéki katolikus lapjaink nyugodt ekszisztenciáját, amelyek hivatást töltenek be, akkor majd megfelelő számu és kellőleg honorált munkaerővel dolgozhatnak mindegyik, akkor aztán mi is beszélhetünk hatalmas sajtóról, nemcsak szomszédaink s akkor lapjaink minden tekintetben versenyképesek lesznek az ellenséges irányu sajtóval — addig, amíg a verseny megengedett, törvényes és tisztességes fegyverekkel folyik.

Ha pedig a magyar katolikus társadalom minden tekintetben hatalmas, virágzó sajtót akar, akkor karolja föl érdeme szerint az *Országos Pázmány-Egyesületet*, amely közvetítő szerepet foglal el a katolikus sajtó és közönsége között, következképp elégséges anyagi erővel mindkét fél kívánságait legjobban megtudja valósítani.

Jobb jövő reményében üdvözljük évi

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A boldogság problémájához.

Eszmék, elmékedések és reflexiók.

Felolvasta a Szabad Liceum 1904. január 24-én tartott matinéjén Kozáry Gyula.

I.

A szicíliai népmonda szerint az Ur a világ teremtése után kiküldötte Szent Pétert, hogy nézzen szét a világon. Szent Péter visszatér és mondja: »Mindnyáján sirnak és panaszkodnak!« »Akkor még nem kész a világ«, válaszol az Ur és tovább alkotott remekművét. Három nap mulva újra leküldte Szent Pétert a földre. »Mindnyáján örvendenek és kacagának«, mondá Péter, midőn visszatért. »Akkor a világ műve még mindig nincs befejezve«, viszonzá az Ur és visszavonult isteni műtermébe. Harmadszor is kiküldé az Ur Pétert. »Egyesek sirnak, mások nevetnek«, jelenti, mi-

dőn újból visszatért. Akkor letette vésőjét az isteni Mester és felkiáltott: »Művem be van fejezve.«

Ez, m. t. U. és H! a világnak történelme, az emberiség sorsa, rendeltetése: fensőbb rendeltetésünk szent törvénye, az eszmények kohója, a világfejlődés kulcsa: az emberiség sorsa az egyénben, az egyén sorsa az emberiségben.

A fájdalom az évezredek átvezető elégia. Sirjunk, ha nem is hajtának e könyvek malomkerekeket! Hatalmasabban működnek mint az elevatorok . . . az állatvilágból magasra föl a való eszmények régióiba emelik az embert.

Antisthenest meglátogatja kórágán barátja, Diogenes. »Mi szabadít meg a fájdalomtól?«, kérdé a beteg. A cynikus bölcs nem szólva semmit egy tört nyujta át. »Nem az élettől akarok szabadulni«, nyöszörgé a beteg, »hanem a fájdalomtól«. Ime az emberiség jalkiáltása, élettörténete, tragédiája ez. A fájdalomtól szabadulni! oh e siralom völgyében nem lehet. Szenvedés és küzdés az em-

ber élete a földön, ma is igazság, mint vala négyezer év előtt, mikor Jób ajkairól ellebbent; igazság marad, míg utolsó nem lebben az emberiség tragédiájának kárpitja.

A fájdalom és szenvedés ott virraszt a szunnyadozó élet csiráiban, a bölcsönél, a siró kisdobban jó e világra, megzavarja a gyermekkor ártatlan örömeit, felleget gyűjt az ifjú ábrándos egére, még a szerelem is panasz, kéj és gyötrelm, — átszövi a férfi küzdelmeit, letarolja az agg örömeit. Szünetlen kísér, míg utolsó nem lobban az élet fáklója, és a halál angyala nem csókdossa a porhüvelyt. Az anyaszív szerelmébe vegyül, a szűz pihegő keblére ül, komoly ránczokba redőzi a férfi homlokát, férge ott rágódik a tudós szervezeteiben, méla tekintete ott révedez a művész ábrándos szemében és lenyűgözi a költő saszellemét . . . S van-e hely a föld virányain, pillanat az idők mozgalmal árjában, a hol és a mikor az emberiség megszabadulhat a fájdalomtól? Nyomorék, kinek tört alkata vándorog az utca porában, éhez, rongyos kol-

12 havi részletfizetés mellett
létesít villamos bevezetéseket csillárokkal
együtt az

Elektrotechnikai vállalat

Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 11. (Füchsl-ház.)

Telefonszám: 509.

közgyűlése napján a magyar katolikus irók és hírlapírók Országos Pázmány-Egyletét.

Dr. Helvey Lajos.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 27.

Elnök: Perczel Dezső.

Az ülés pontban 10 órakor kezdődött. A folyosó már tíz óra előtt kormánypárti képviselőkkel volt tele.

A lezavazott békeindítvány.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy Smialovszky Valér indítványt jegyzett be. Javasolja, hogy ennek indoklására pénteken térjen át a Ház.

Ugron Gábor: Hozzájárul az elnök javaslatához, de kérnie kell, hogy tűzzék napirendre azokat az indítványokat, melyeket a könyvbe bejegyeztek.

Elnök: Meglepett Ugron képviselő ur felszólalása. Az indítványok nagy részét elődöntől vettem át. Smialovszky indítványát péntekre azért tűztem ki, mert az sürgős természetű és aktuális.

Kubinyi Géza: Smialovszky indítványát se kell.

Ugron Gábor: Ismét hangsúlyozza, hogy a képviselőnek csak az interpelláló és indítványozó joga levén, ettől ne tüsse el a Ház őket!

Elnök: Felteszi a kérdést, elnök indítványát elfogadják-e vagy nem? A képviselők egy része igennel, másik nemmel szavaz.

Holló Lajos: A szavazatok megszámlálását kéri.

Elnök ezt elrendeli.

Az indítványra 16 an, ellene 89-en szavaztak; az elnök javaslata el nem fogadtatott.

Kaas Ivor: A többségnek tehát nem kell békés kibontakozás.

Felkiáltások jobbról: Bizony nem kell!

Lovász Márton: Indítványozza, hogy Smialovszky indítványa szombatira tűzessék.

Elnök: Lovászi képviselő ur tévedésben

van. A jelen esetben már szavazás történt, a házszabályok pedig nem engednek meg kétszeri szavazást. Most nincs más teendő, mint a Ház bölcsességére bízni, hogy idővel tűzze ki az indoklás napját. Eddig is ez volt a gyakorlat. Kéri a Házat, hogy ezuttal is az eddigi gyakorlatot kövesse.

Ugron Gábor: Már 1872 óta tagja a Háznak, de eset nem volt rá, hogy egy képviselő indítványát meg ne indokolhatta volna. A többség most erőszakkal el akarja rabolni a képviselő jogát. (Zaj a jobboldalon). Ne beszéljen a jobboldal a parlament tekintélyéről, (mozgás és zaj a jobbon) mert ez eljárás semmi más, mint a többség uralmának biztosítására irányuló akarat. (Helyeslés balról).

Hieronymi Károly: A távollévő miniszterelnök helyett kénytelen Ugron szavaira reflektálni. Senki sem akarja a képviselőket jogaitól megfosztani. A többség nem akarja uralmát biztosítani, mert itt csak az elnök uralkodik, ki a házszabályok szerint jár el.

Holló Lajos: A Lovász szavainak a házszabályok értelmében helyességét magyarázza.

Elnök: Az ügy most már el van intézve, erre nézve ő majd később fog újabb proposíciót tenni.

Interpellációs vita.

Hertelendy László jegyző felolvassa az interpellációs könyvet.

Elnök: Indítványozza, hogy mintán 4 interpelláció van bejegyezve, a Ház annak előterjesztésére csak 2 órakor térjen át. (Felkiáltások jobboldalon: fél 3 órakor.) Tessék ellenindítványt beadni, de nem közbekiáltani!

Gajári Géza: Mivel többször megtörtént, hogy a bejegyzett interpellációkra csak egyre-kettőre került a sor, indítványozza, hogy azok előterjesztésére csak fél háromkor térjenek át.

Holló Lajos: Nincs igaza Gajárinak, mikor a mult esetre hivatkozik, mert a bejegyzett interpellációk közül annak idején előre bejelentették, hogy interpellációjuk előterjesztésére nincs idejük, mert a belügyminiszteri anketre kell elmenniük. Ujra hangsúlyozza, hogy igen sok fontos interpelláció van bejegyezve, melyek előterjesztésére több idő kell. Soha egy kormány sem nyult a házszabályok erőszakos magyarázásához, mindig megadták a lehetőséget arra, hogy a képviselők interpellá-

ciós joga érintetlenül fentartassék. A mostani kormány azonban a szólásszabadságot minden uton, módon korlátozni igyekszik. Hozzájárul az elnök indítványához. (Felkiáltások jobbról: Mi nem!)

Elnök: Szavazás alá bocsájta indítványát. A többség el nem fogadta, csak fél háromkor térnek át az interpellációkra.

Következik napirend szerint

az ujonczmegajánlási javaslat

tárgyalása.

Lovászi Márton: Smialovszky indítványt nyújtott be a békés kibontakozás érdekében, a többség az indítvány napirendre tűzését elvetette, mi által azt dokumentálta, hogy nem kívánja a békés kibontakozást. A maguk részéről kijelenti, hogy nem zárkóztak volna el az indítvány tárgyalásától, nem azért járultak volna hozzá az indítványhoz, mert félének az erős kéztől, nem félnek, csak az országot féltik, azonban az ezeréves magyar alkotmány mindig erősebb, mint a Tisza-féle erős kéz. Mitér azután beszédének tulajdonképpeni tárgyára. Polonyival polemizál s visszatartatja azt a vádat, hogy a küzdő ellenzék az oka, amiért a kormány az 1899: XXX. t.-cz.-et megsértette, mert ha ő módot akarna arra, hogy a törvényjavaslatot letárgyalassa, nem kell a törvényt megszegnie. A második vádja az volt Polonyinak, hogy azt akarták elérni, hogy a katonákat három éven túl bentartsák.

Rakovszky István: A jószívű koma.

Madarász József: A jezsuita.

Rakovszky István: Ha még csak jezsuita volna. A belvárosi mandátum.

Lovász Márton: Beszéde többi részeiben is Polonyival polemizál s iparkodik annak állításait megcáfolni. Polonyi eljárását hallatlan cinizmusnak tartja, amit nem lehetett várni egy ellenzéki politikustól s még egy jobboldali politikus is meggondolna. Szünetet kér.

Elnök: Szívesen, de előbb Rakovszky képviselő ur kíván szólni.

Üres a karzat.

Rakovszky István az 1848. IV. t.-cz. megsértését látja abban, hogy a karzatokra nehezebb bejutni, mint egy pápai konklávéba. Pedig a karzatok üresek. Tiltakozik továbbá az ellen, hogy az ülést ma a szokottnál ko-

mus, ki esengő ajakkal nyújtja feléd reszkető karjait, sajtó szív, zuzott kebel és tört remény mindig lesz, míg csak emberi szív dobog a földtekén. Csak két jövő ige-alak van, melyet az ember biztosan és gőg nélkül alkalmazhat magára: szenvedni fogok, meg fogok halni.

És ez jól van így! Ez az emberben az isteni vonás, az eszmények forrása, az erények iskolája, a haladás csirája, a tökéletesedés isteni vésője.

»Kél és száll a szív viharja,
Mint a tenger vése.
Fájdalom a boldogság
Egyik alkotó része.«

Vedd ki a fájdalom tövisét az ember szívéből; bacchanaliák, orgiák, a szellemi és az erkölcsi prostitúció karjaiba vedd az emberiséget: enerváld fizikailag, szellemileg, erkölcsileg és balletbe bukdácsol az egész civilizáció, mint az Excelsior-ban, azután kimerülten aláhanyatlik, összeroskad s végre megdermed. Míg a szervezet állja, a szellemi világ pedig tudásban és művészetben pótszerekről gondoskodik, a műveltség, jólét és boldogság

külső képét nyújtja, de mindhiába, Minden, mi van, belülről tartatik össze s nem kívülről, a belső romlás beálltával sem pont, sem kapocs, sem sodrony nem tartja fönn az alakot... Mi lenne a világból, ha nem volna titkolt bú s fájdalom, ha nincsenek titokban elsírt könyvek, zuzott szívek, tört remények, önmegtagadás, áldozat, bánkódás és keserűség, csalódás s elszenvedett árulás, megbánás és bocsánat. Mi lesz a lélek emelkedettségéből, a szív s az erények templomából, a szerelemből, mely többször nevelt hősokeket, mint nyomorultakat! Mi lesz az emberből, ösztönjog, l'homme machine, állat, bête humaine. De hanyatlik az ösztönélet, elpuhul a hus s foszlányokká vedlik az ideg: kipusztul a faj.

II.

A modern ember üzi, kergeti a boldogságot. Szívünk minden dobbanása sóvárgás a boldogság után. Lelkünknek állandó, örök és kielégíthetetlen szükséglete. Mint a lábbeteg forgatja agyvánkosát, majd itt, majd ott keres megnyugvást és enyhülést: az emberiség is üzi-kergeti a boldogságot; majd itt, majd

amott hajta le küzdelemben megvérzett homlokát. A láz egyre győtri, s nyugtalan tétováz szelleme. S ha még minden reményünk elvesztett, minden ábrándunk, álmunk szétfoszott és cserbe hagytak összes szerelmeink, akkor is boldogság után epedünk. Lemondani minderről lehet; de a boldogság vágyát szívünk-ből kiirtani nem tudjuk. S akkor sem tudunk róla lemondani, midőn már már elakadt a szívnek az a kis patakja, melyet nem pótolhat oceánja vérnek.

Midőn gyermekkorunk üde ártatlanságában a virágos réten csobogó partak partján himes lepkék után futkosánk, boldogok óhajtottunk lenni. És a boldogságot hajszoljuk még akkor is, midőn tar koponyával vagy ezüstfűtökkel gyermekkorunk ártatlan örömeit és ifjkorunk szerelmeit leljük fel újra boldog visszaemlékezéssel az élet alkonyán. Ezért halmoz kincseket kincsekre a bankár; ezért kutat éjjel-nappal íróasztala előtt vagy vegykonyhájában a tudós; ezért rajongunk ifjkorunk első felhevüléseiben; erre törünk a férfikor küzdelmei és bajvivásai között; ezért vonulunk vissza és alkotjuk meg a családi fészket,

12 havi részletfizetés mellett

létesít

villamos bevezetéseket csillárokkal együtt

Ifj. Stern Sándor

elektrotechnikai vállalata

Budapest, Lipót-körut 20. Nagyvárad, „Royal“ mellett.

rábban nyitották meg tervszerű összehesztelés folytán. (Felkiáltások a jobboldalon: Tíz óra elmúlt már!) Ha eddig uzást csináltak abból, hogy féltizenegykor kezdtek az ülést, akkor tartásuk meg ezt a rendet, vagy pedig szorítsa kötelességükre a képviselőket, hogy 10 órakor itt legyenek.

Novák József: Mi itt leszünk, de önök is itt legyenek ám!

Rakovszky István: Mi nem hiányozunk, de az olyanokat kell rászorítani, mint a képviselő ur, akit hosszú idő óta most először látok itt.

Novák József: Rossz szeme van!

Rakovszky István kéri az elnököt, hogy mások ne tegye ki ilyen meglepetéseknek a Házat.

Jakabffy Imre elnök: A karzatokra az összes jegyeket kiosztották. Az ülést nem kezdték meg az elnökség 10 órakor, mert addig nem jöhet be az elnök, míg a képviselők össze nem jönnek. Így van azután már fél tizenegy óra mire megkezdik az ülést.

Madarász József: Nem osztja az elnök nézetét, az elnök bejöhét pont 10 órakor s aki nincs jelen, megczenzurázhatja. Aki meg tudja magát képviselőnek választani, tudjon be is jönni pontosan.

Rakovszky István: Ugy van! Novák or járjon bel!

Madarász József: Nem lehet a házszabályokat kiforgatni azok kedvéért, kik 10 órakor jönnek be.

Rakovszky István: Ugy mint Novák!

Elnök: Ne tessék folytonos közbeszólással a képviselőtársait aposztrofálni.

Ezután az elnök az ülést felfüggeszti.

Novák szűzbeszéde.

Szünet után

Elnök: Megnyitja az ülést.

Novák József: Személyes kérdésben kér szót.

Ugron Gábor: Beszédközben nem lehet.

Elnök: Az imént is beszéltek.

Novák József: Rakovszky reá bizelgőnek nem mondható megjegyzést tett. Erre ő csak azt válaszolja, hogy mindenkor teljesítette kötelességét s erre nézve nem kér tanácsot Rakovszkytól. Akkor jön be a házba, mikor azt jónak látja. (Felkiáltások a baloldalon: Nem áll! Nem áll!)

Gabányi Miklós: Csak sürgönyre jön be.

Novák József: Beszélni nem beszél annyit mint Rakovszky, de azt hiszi, hogy az a haza érdekében lenne, ha Rakovszky követné az ő példáját. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gabányi Miklós: Ez volt az öreg szűzbeszéde. (Derűlttség.)

Ezután **Lovász Márton** folytatta beszédét.

Tisza bécsi utja.

A miniszterelnök »erős« tervei még bécsi utja előtt lelohadtak; értekezett az ellenzék békés részének vezetőivel és megtudta tőlük, hogy annyira nem megy az ő és követők türelme, hogy holmi klotürökbe, permanens ülésekbe és más effélékbe ellentállás nélkül belemenjenek. A mindig dezavualt és letagadott de mégis kötelező paktum mellé egy kis alpak-tum került, mely így szól:

— A leszerelés ellenzékei hivi nem nyujtanak segédkezet semmiféle erőszakhoz vagy törvénytelenységhez, de belenyugosznak abba, hogy a házszabályok, de csakis a most érvényes és semmiben sem módosított házszabályok a legszigorubban kezeltessenek.

Ilyeténkép Tisza, ha csak nem akarja magát elriasztani az őt támogató ellenzékiet, nem igen kérhet a koronától más rendkívüli felhatalmazást, mint azt, hogy a Házat esetleg ex-lexben is feloszlatassa, ezt kérni is fogja, de követői azt beszélik, hogy akkor sem fogja a Házat felosztatni, ha meglesz rá a felhatalmazás; ezt legfeljebb az utód fogja elvégezni.

Ilyenformán a félhivatalosak igazat mondanak: Tiszának Bécsben ezuttal főgondja lesz a delegációk dolgának nyelbevitése: mert ezt tartják Bécsben a legsürgősebbnek.

Tisza bécsi utjáról az ő félhivatalosai azt a hirt terjesztik, hogy az ő mostani utja a válsággal alig függ össze. Félhivatalos kormányforrásból kapjuk a következő jelentést:

Bécs, január 27. Gróf Tisza István miniszterelnököt, aki ma reggel Bécsbe érkezett, ő felsége a király délelőtt tíz órakor magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatás mindössze harmincz perczig tartott, mely idő alatt gróf Tisza mint ő felsége személye körüli miniszter folyó ügyekről számolt be. Döntésről, vagy egyáltalában olyan dolgokról, melyek a

parlamenti válsággal összefüggnek, nem volt szó. A miniszterelnök nem is kért semmiféle felhatalmazást rendkívüli eszközök alkalmazására; annál kevésbé tette és tehette ezt, mert már régen kezében vannak mindazok a felhatalmazások, melyekre a további parlamenti küzdelmek során esetleg szüksége lehet. A miniszterelnök még a ma délelőtt folyamán érintkezésbe fog lépni a külügy- és a hadügyminiszterrel a delegációk további munkarendjének megállapítása tárgyában.

A Magy. Táv. Irodának pedig ezeket jelentik Bécsből: ő *Felsége* ma délelőtt 10 órakor fél óráig tartó magánkihallgatáson fogadta gróf Tisza István miniszterelnököt, a ki ma reggel érkezett ide Budapestről.

A kihallgatás után gróf Tisza a külügyminiszteriumba ment, hogy meg egyezzenek *Goluchovszky* gróf külügyminiszterrel a magyar delegáció tárgyalásai újból felvételének határideje iránt.

A mai nap folyamán Tisza gróf *Fitreich* közös hadügyminiszterrel is értekezett.

Tisza István gróf miniszterelnök ma este 5 órakor visszautazik Budapestre. A miniszterelnök mai kihallgatása alkalmából megállapíthatjuk, hogy ahhoz újabb elvi döntés egyáltalán nem fűzhető, mert elvi természetű újabb döntés egyáltalán nem látszik szükségesnek. Tisza István gróf miniszterelnök a képviselőház holnapi ülésén nyilatkozni fog a parlamenti helyzetről.

A delegáció tárgyalásai.

A delegáció február harmadikán, szerdán ül össze Bécsben, hogy letárgyalja a közös ügyeket. Erdemleges tárgyalás lesz, amely a költségvetést hagyja függőben. Nincsen szó többé újabb idemnitásról, a hadügyi költségvetésre nézve sem. Hogy az újonczjavaslat még nincs megszavazva: ez a körülmény a kormány szemében nem akadály a költségvetés elintézésének; ez meg fog történni a tavalyi létszám alapján.

hogy elhelyezhessük benne a nőt és a gyermeket.

És mégis: kifáradva, vonszolva az élet terheit, szórakozásokban és mulatságokban az unalom s elégtelenség ásit. Hajdan eszményekben voltunk gazdagabbak, ma kérdőjelekben. A kérdőjelekkel kibélelt lelki világ: az ingovány, a nyugtalanság, a megbízhatatlan alap, a hamleti töprengés, a hanyódás és vetődés képe... Hullámzó tenger, melynek világító tornya nincs, küzködő hajó, melyet nem hiteget semmiféle révpárt. Rohanva élvez a kor. Azután következik a tarthatatlan lelkiállapot: erőt adó igazságok helyett kérdőjelek... és végül egy golyó...

Mik a modern lélek legnagyobb hibái? Ezt fejtegeti Bourget a »Sensations d'Italie«-ban. A szellem kevélysége, mely lassankint a terméketlen dilettantizmusba vagy a lázadás reménytelenségébe, kétségbeesésébe ful; az élet kevélysége az érzékiség lázában. A modern léleknek megoldhatatlan problémája: a középkorból öröklött, mondhatnám őseredeti keresztény lelki szükségletek konfliktusa a pogány és renaissance vágyakkal. A keresztény erkölcsi eszmék szellemi vérkeringésünkben vannak, de a modern lelkek elvesztették hitüket, misem természetesebb, minthogy harc kezdődik és a lelket szétszaggatja a dualizmus: örökletes aspirációja az idealizmus felé, melyeket elhagyott és a bête hamaine

természetes vonzalma az önzés és a gyönyör felé. Ő jönne bár valaki — így sopánkodnak — a sivár képmutatást kiirtani, kibékíteni a kor gondolkozását érzésével.

Nagy, dicső és felséges századunk merészen nagyra van haladásával. A gőz és villamososság képzeletgyorsasággal szárnyalják át a világot. A társadalom: közművelődés azon fokán áll, melyen nem állott még soha. Meghaladá századunk Baco merész álmait, melyekkel oly rajongó lelkesedéssel ecsetelt a Novum Organumban; és ki merné kétségbe vonni azok reménységét, kik szerint az emberség haladásának hullámvonala a megmérhetetlen távol kódébe vész. — Hódolattal hajolunk meg a XX. század határán a mult század vivmányai előtt. Egy század sem látott váratlanabb fölfedezéseket. E században vivta ki az ész és ékesszólás fegyvere a polgári szabadságokat, és az új fogja ledönteni a társadalmi előítéletek sorompóit. A kormányzás mestersége, a politika, a törvényhozás kezdenek a biológiai és szociológiai feltételeknek megfelelni. Az Alpesekeket átfurták; a Pyrenák mintegy elsimítvák; a szinképelemző, phonográf, Marconi, a Röntgen-sugár és a rádium hirdetik a mult század dicsőségét.

De a polgárosultság ezen fénynyomába az aknamunka árnya jár. E bámulatosan művelt társadalom beteg. Mije hiányzik e lát-szatra boldog századnak, hogy márványhom-

lokán a buskomorság látszata ül? Fölvilágosult század, miért e búfelleg arczodon? Ime a felelet: Fejlődésed egyoldalú értelmi fejlődés vala és az értelmi fejlődés egyedül nem boldogíthat. A tudomány csak akkor boldogíthat, ha az ész világa mellett a szív világát is tökéletesíti; ha az értelmi fejlődés erkölcsi haladással párosul. A hol lelki nyugalom és erkölcsi öntudat nem gyarapszik a szaktudomány haladásával, az elégtelenség világtájdalommal fokozódik, mint a század egyes nagy elméinél és érzékeny szíveinél. A pessimizmus tömegjelensége is a kor elégtelenségének és boldogtalanságának tanubizonysága.

A polgárosodás és a tudomány csak növelik a gyötrelmeket, mivel finomabbakká, érzékenyebbé teszik a szíveket. Nem érzek-e többet, következőleg nem szenvednek-e többet a nemesebb, a műveltebb lelkek? A boldogító elem a szív titokszerűségébe van burkolva. A tudomány dicskört övez ugyan az ember homloka körül, de miként az uszály az üstökös magvát ragyogóvá teheti, de annak nem éltető eleme. A tudományos buvárkodás, Archimedes heurékája, a diplomata sikere és a művész remek műve mindig bírnak valami boldogító hatással. De ki az, ki képes szüntelen teremteni? Képes-e az iblet, a teremtés többre, mint pillanatnyi boldog érzetre? Nem kéle-e gyakran harcra ugyanazon egy egyénben a polgár, a hivatal-

Szóval: a delegáció érdemleges munkára készül a közös ügyek összes anyaga tekintetében.

A képviselőház szombaton tartja utolsó ülését. Ekkor szünetet kap a Ház a delegáció tanácskozása idejére, amely két-három hétre van megszabva.

Tíz nap holnap reggel érkezik vissza Budapestre. A képviselőház csütörtöki ülésén várható a miniszterelnök már jelzett felszólalása, a melyben újlag a lelkére beszél az obszválóknak, rajzolva az obstrukció veszedelemét és a bizonytalan helyzet kárait az országra nézve.

Két miniszter vizsgálja.

Kétségtelen, hogy a mai kihallgatás során szóba került az a vizsály is, mely a kabinet két tagja közt merült föl.

Plósz Sándor igazságügyminiszter a katonai perrendtartás miatt összehúzózásba jutott a honvédelmi miniszterrel.

Tény az, hogy Plósznak még a Széll-kormány idejében differenciái voltak az akkori honvédelmi miniszterrel, bár Fejérváry Gézával a perrendtartásban érvényesítendő magyar nyelv miatt. Akkor a tárgyalásokat felüggesztették és így nem került sor a felmerült differenciák kiegyenlítésére.

Most, hogy a büntető eljárás iránt újból megindultak a tárgyalások, az eltérések is felszínre kerültek.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Jan. 31. Szigligeti társaság matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárónapja.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély).

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésükhöz díjaitkal mielőbb kiegyenlítsék szíveskedjenek.

nok, a művész, az ember? Vérezni azonban mindig csak a szív vérezik.

Szívünk oly érzékeny, felizgatja egy semmi és oly kétségbeesítő örvényekkel bír, hogy be nem tölti semmi. Mután epedek, van s ha szerencsésen elérem, ajkaimhoz emelem s inni kezdek a boldogság poharából, kihull a kezem közül s kérdem: »hát csak ez?« »Egy előkelő urinó, kinek Isten megadta mindazt, mi az életnek becsét, kellemet kölcsönöz, fényes nevet, szép vagyont, hozzá méltó férjet, kedves kis gyermeket, mondá: »Van valami bennem, a mi kielégítést sohasem talált.« Ilyen az emberi szív. Különös egy örvény az. Beleszórtok minden élvezetgyöngyöt. Az örvény megrázkódik és a helyett, hogy betelnék, kiszélesül.

Abrándról ábrándra kerget az életsors és az eredménytelen hajszába elcsüggedve, fáradtan visszadől nyugvankosára az ember. Ha szívéből Jób keserű szavai törnek elő s ajaka a teremtményektől megundorodva távozásra inti őket, akkor aggálya még kegyetlenebb, szorongása még metszőbb, elhagyatottsága még nagyobb, még rettenetesebb. S ez jogos is. Miképp találna meg az önzésben azt, mit maga a szeretet sem nyújthatott neki?

* Színházunk tűzbiztonsága. Ezzel a kérdéssel is úgy vagyunk, mint a párbajjal; ha valahol nagy szerencsétlenség történik, akkor jajgatunk, irunk és halomszámra ajánljuk az óvós és mentő eszközöket, s bizottságok tanácskoznak, vizsgálják és — minden marad — a régi állapotban. A mi színházunknál is megtartották a chicágói borzasztó szerencsétlenség hatása alatt a tűzbiztonsági szemlét; megnézték hegyről-tövről mindent, — mindenik bizottsági tagnak volt valamelyes véleménye, — de a végleges eljárásra és gyors intézkedésre — valószínűleg — sokáig várhatunk. Minthogy az ügy gyors és alapos megoldását, — úgy a közönség, mint drága színházunk tűzbiztonsága érdekében óhajtuk és sürgős kötelességnek tartjuk, örömmel értesítjük a közönséget és az illető tényezőket arról, hogy színházunk tűzbiztonságának czél szerű megállapítására kiküldött bizottság egyik, *kiváló szakértő* és bő tapasztalattal bíró tagja: id. *Rimnóczy Kálmán* építész oly tervet dolgozott ki, melynek keresztül vitele által a *czél teljesen* és *alaposan el lesz évre*. A terv szerint egy a kijárások megfelelő elrendezése, mint a színpad átalakítása válik szükségessé. Az átalakító munkát anyári szünetben lehetne végrehajtani. *Rimnóczy K.* építész tervét szakértők bírálata alá fogja bocsátani. Ha sikerül létesíteni, — mihez alig fér kétség — akkor e ténykedésével is bizonyára szaporítani fogja közelmért érdemeit.

Részletesen ismertettük a Szigligeti-színház tűzbiztonsága tárgyában *Gerő Armin* főkapitány által összehívott aukét eredményét. A városi tanács tegnap vette tárgyalás alá az értekezlet megállapodásait. Sorra vették a szükséges intézkedéseket s elrendelték, hogy a színpadon csak egy napra való díszletet szabad tartani; a vészkijáratoknak állandó használata czéljából ezen ajtók fölé »Kimenet« feliratot alkalmaznak; a földszinti állóhelyeknél könnyen kinyíló korlátot helyeznek el. A technikai természetű dolgokról a főmérnöktől kértek javaslatot.

* A szőlőtelep válsága. A nagyváradi városi szőlőtelep ügye válságos helyzetbe jutott. A további államségélyt a miniszter már a múlt évben beszűntette s így annak fentartása a városra háramlik. Az elmúlt évben így is alig 200 korona deficitje volt a telepnek. Jövőre a városi tanács csak az esetben hajlandó a tele-

pet fentartani, ha nem kell a városnak semmit áldozni e czélra. Ennek konstatálása végett költségvetést kérnek a telep felügyelő bizottságától. A városi tanácsnak szükkebltségét valóban nem érijük, mert ez a kérdés nagyon fontos. A váradi szőlőhegynek még majdnem fele beültetetlen s így sokkal kevesebbet jövedelmez a tulajdonosnak és a városi adópénztárnak, mintha szőlőtermő terület lenne. A városnak még áldozatok árán is kötelessége volna, hogy a legolcsóbban jussanak a szegény gazdák oltványokhoz és ezáltal megélhetésük is megkönnyíthessék. Persze, ehhez érzék kellene.

* Erdélyi Károly temetése. Megható módon nyilvánult meg az általános részvét tegnap néhai *Erdélyi Károly* nyug. káptalani inspektor temetésén. A holttestemet Nagy-Urögdől szállították Nagyváradra. A nagyszámú összegyűlt résztvevő közönség az Aradi-úton, a honvédszár laktanya előtt várta a gyászmenetet. A laktanya előtt a koporsót leemelték a gyászkocsiról s dr. *Vucskics Gyula* plébános segédlettel beszentelte a holttestet. Ezután megindult az impozáns gyászmenet a Szent László templomba, a hol *Fetser Antal* apátkanonok nagy segédlettel requiemet tartott, az elhunyt lelki üdvéért. A templomból *Fetser Antal* apátkanonok segédletével, és az óriási közönség kikísérte a halottat az ősi temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték. A gyászmenetben ott voltak: *Vinkler József* v. püspök, *Széchenyi Jenő* apátkanonok, dr. *Karácsonyi János* esperes-plébános, *Urban Adolf* kir. táblabíró, *Erős Rezső* püsp. uradalmi kormányzó, *Géczy Lajos* püsp. uradalmi főtiszt, *Hlatky Endre*, *Kugler Albert*, *Frankó Endre*, dr. *Scaveiger Ede*, *Lopusny Gyula* Szt. József-intézeti kormányzó, a káptalani uradalmi tisztikar *Papp Imre* főtiszt vezetése alatt, továbbá a nagyszámú rokonok, köztük *Erdélyi Sándor* volt miniszter, családjával. A koporsót szebbnél szebb koszorúk díszítették, a következő feliratokkal:

Szeretett férjének — Ilka.
Szeretett atyámnak — Imre.
Szeretett Károlyunknak — Sándor és családja.
Szeretett Károly bácsinak — a Pálffy család.
Károly bácsinak — Irénke és családja.
Kedves Károly sógorunknak utolsó üdvözlés — Kata.

Felejtethetlen sógoromnak és nagybátyámnak — Luise és az Olasz gyermekek.

Tisztelet jelöl — a káptalani uradalmi tisztikar.

Régi jó barátja emlékének — *Frankó Endre* és családja.

Szeretett Károly bátyjoknak — az *Ováry* család.

Tisztelet jelöl — *Jancsó Lajos* és neje.
Szeretett Károlynak — *Mária*.

A díszes temetést *Germán Károly* Kegyelet temetkezési intézete rendezte.

* A villamosmű ügyei Nagyvárad városi villamos műének felügyelő bizottsága szombaton, január 30-án délután 5 órakor ülést tart, amelyen a folyó ügyeket tárgyalják.

* A kedvezményes katonai szolgálat. Az 1903. évi törvény hatánapját még mindig nem tudják. Ha az obstrukciót sikerülne leghozni, márczius hóban ejténék meg a múlt évi utómozást. A honvédelmi miniszter egy legújabb rendeletében a kedvezmények megadásáról intézkedik. Ertesíti a hatóságokat, hogy a kedvezmények megadásáért a múlt év január és február hónapjaiban benyújtott kérvényeket

(Folyt. köv.)

nem intézhette el, s egyesek családi viszonyai is változhattak, a kedvezmények iránt beadott kérvényeket újból felszerelve nyújtják be az illetők.

* **Pichler Győző** meghalt. A képviselőház folyosóján tegnap délben szomorú szenzáció terjedt el: **Pichler Győző**, a kölesdi kerület képviselője meghalt. Meghalt idegenben, Bécsben, a Grand-Hotel szállodában. Itthon már régóta külsőjén hordta a halál ábrázatát. Görnyedten járt, lesoványodva, ingatag léptekkel. Az egykor ambícióval teli ifjú képviselő, ki fűrgén szaladt végig a folyosókon, most fáradt, vánszorgóléptekkel vonszolta magát tovább. **Hátgerinczsorvadás** ölte meg. Maga is tudta, hogy a végét járja, erről rettentő módon győződött meg. Levelt írt egy bécsi professzorhoz, hogy egy beteg öcsöce fel fogja keresni, vizsgálja meg és **tudassa** majd vele (a bátyjával), hogy mi a baja. S akkor fölment az orvoshoz az öcs helyett — **maga Pichler**. Néhány nap múlva aztán megkapta a borzasztó választ: **csak néhány hónapig maradhat életben**. Ez a diagnózis teljesen leverte a lábáról. Azóta szinte élhalottként járt el a házba. Tegnap is ott volt még. Este azonban **Melha** Kálmán orvos-szigorló kíséretében Bécsbe ment valami magán ügyben s szívservéthűdés ölte meg.

* **Felakasztotta magát**. **Mikula** János brazeyei 45 éves földművelő ráunt a gondterhes földi küzdelmekre s lakása kamarájában a múlt éjszaka felakasztotta magát. Reggel családja halva találta. Az esetről értesítették a rézbányai körjegyzőséget s a nagyvárad kir. ügyészséget. A hullavizsgálatnál megállapítható volt, hogy **Mikula** János öngyilkos lett.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606.

x **Kovács L. és Társa** cég lapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét. — Egyszeri próba vásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, áruj jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

SZINHÁZ.

A h a r a g.

A tegnapi Frizzó-estély előtt egy bájos kis dramolettet mutattak be a Szigligeti-színházban. A drámai társulat négy kiváló, közkedvelt tagjának hozott sikert ez a kis drámai szusz. Ertékes szép sikere volt Kesztlernek és E. Kovács Maristának, de első sorban **Székét** és **Berlányi** Vandát illeti az elismerés. Az őszinte ifjúságnak ez a két összeillő ábrázolója, mint már anynyiszor, tegnap este ismét oly közvetlenséggel játszottak, hogy mindinkább behizelgik magukat a közönség bevezető szeretetébe.

Frizzó harmadik estélye. Ma lép fel Frizzó harmadszor a Szigligeti-színházban, s egy új **»Kameleon«** című tragicomikumot játszik el.

Szenes legény, szenes leány. Ez a kedvelt kis operát megy ma este a Frizzó előadásait megelőzőleg Haller Irma, Horváth K., Szatmáry és Berczivel.

A mai ifjúsági előadás. Ma délután félhegyarákkal ifjúsági előadás lesz a Szigligeti-

színházban, Szinre kerül Katona **»Bánkbanja«**. Ezen ifjúsági előadást megelőzőleg Dr. Kardeván Károly főreáliskolai tanár fog magyarázat-képpen felolvasást tartani az ifjúságnak.

Legközelebbi újdonságok. A színház legközelebbi újdonsága: Simonyi öbester, történeti vigjáték és Verő György nagyszerű operettje a Doktorkisasszonyok.

A színiügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város színiügyi bizottsága tegnap délután rövid ülést tartott.

Dr. **Hoványi** Géza elnöklete alatt **Miskolc** Baraa, dr. **Mihelyi** Lajos, dr. **Gyémánt** Jenő, **Köszeghy** József, **Farkas** Izidor, **Beczky** Lajos bizottsági tagok, **Somogyi** Károly színiigazgató és **Eleméry** Ferencz jegyző voltak jelen.

Dr. **Hoványi** Géza elnök: beterjeszti a színiigazgató által február hóra kitűzött új darabok jegyzékét, a következőkben:

Doktorkisasszony,
Cherry-család,
Egyenlőség,
Aranyhíd,
Simonyi öbester,
Bűnös asszony,
Táltos.

Az előterjesztett műsort elfogadták.

Dr. **Hoványi** Géza előterjesztette, hogy a rendőrőrkapitány anketet hívott össze a színház tűzbiztonsága tekintetében. A jövőben a szabályzatot szigorúan megtartják; havonta színházvizsgálatot tartanak s arról mindig jelentést tesznek a színiügyi bizottságnak. Indítványozza, hogy kérjék fel a városi tanácsot, miszerint a színiügyi bizottság szabályrendeletét akként módosítsa, hogy a villamos telep igazgatója is tagja legyen e bizottságnak.

Az indítványt elfogadták.

Farkas Izidor felvetette, hogy helyénvaló volna a színház tűzbiztonsága tekintetéből, ha minden kijáratnál egy-egy ember állana, aki vész esetén figyelmeztetné a közönséget a kijáratra.

Dr. **Hoványi** Géza hivatkozik arra, hogy nincs az országban olyan színház, ahol oly sok kijárat volna, mint a Szigligeti-színháznál. Még a zsölye és körszék közönsége részére kellene alkalmasabb kijáratról gondoskodni. Intézkedés kellene arra nézve, hogy a színpadon nyílt láng sehol se legyen.

Ezzel véget ért az ülés.

IRODALOM.

Benkő Jolán könyve.

A negyven éves színésznő jubileumát ünneplő **Benkő** Jolán emlékül a nagyváradai közönségnek érdekes eseményekben gazdag életéről visszaemlékezést ír egy kis kötetben, melyre a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki:

40 éves színészmúltam tréfás epizódjaiból egy kis könyvecskét állítottam össze, hogy legyen egy kis emléke a nagyváradai kedves közönségnek tőlem, amely irántam mindig olyan kedves és elnéző volt.

Azonban csak úgy lehet erkölcsi sikerem, ha a közönség egyuttal nem vonja meg becses pártfogását e kis művemről. A könyvecske februárban lesz a n. é. közönség rendelkezésére bocsátva, addig azonban előfizetési felhívást bocsátok ki, hogy tudjam, hány példányt kell nyomtatni. A könyvecske címe: **Színésznővér**. Ara 1 frt.

EGYESÜLETEK.

A katolikus kör közgyűlése 1. hó 31-én lesz megtartva; 29-én d. e. 11 órakor a választmány tartja ülését.

Uj egyesület. A petroszi Wilgerodt művek tisztviselői a társas érintkezés előmozdítására kört alakítottak. Az egyesület élén **Earl** János ideiglenes elnök áll. Az alapszabályokat a miniszterhez leendő felterjesztés czéljából beküldötték Biharmegye alispánjához.

MULATSÁG.

Farsangi Naptár.

Január 30. Kiskereskedők táncestélye a Kereskedelmi csarnokban.
Február 6. Helyőrségi bál.
Február 6. Postatisztek és szolgák bálja a Zöldfában.
Február 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Február 10. Kath. Kör. bálja.

Jótekonyczélú jelmezestély **Nagyszalontán**. Nagyszalonta társadalma a városi árvaház és az **»Arany-szobor«** javára Nagyszalontán 1904. február 13-án a **»Nemzeti szálloda«** termeiben tréfás hangversenyyel egybekötött zártkörű jelmez-estélyt rendez. A hangverseny kezdete este fél 9 órakor. Személy-jegy 2 kor. Család-jegy 5 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza a vigalmi bizottság. A jelmezben való megjelenés nem kötelező.

Igazságyszolgáltatás.

Megrágalmazott postamesternő.

Fényes Bernáth dobresti kereskedő több társaságban híresztelte, hogy **Kovács** Jánosné dobresti postamesternő az érkező leveleket felbontogatja. Ez alaptalan rágalom miatt Kovács Jánosné feljelentést tett a kir. ügyészségnél. Hivatalból üldözendő rágalmazás címén meg is indították a bűnvádi eljárást.

Tegnap tartották meg ez ügyben a főtárgyalást s mivel beigazolódott, hogy alaptalan rágalom a **Fényes** Bernáth híresztelése, a vádjot 60 korona fő- és 20 korona mellék pénzbüntetésre ítélték.

A februári esküdtek.

Tegnap délután sorsolták ki a február havi esküdteket **Milye** Gyula elnöklésével. A sorsolás ellenőrzői **Pallay** József és **Dabreczeni** törvényszéki bírók, **Nagy** Géza kir. ügyész s az ügyvédi kamara részéről jelenvolt **Hlatky** Endre. Az urnából a következő nevek kerültek ki:

Rendes esküdtek:

Veisz Károly, Bogdán Jenő, Kaffka Gyula (Belényes), Czigelt József, Bartha Endre, Farkas György (Margita), Bereczky Gyula (Bors), Gábor Aron, Zsunk Pál, Bujdosó József, Váradai Manó, Macakássy Alajos, Glüksmann Armin, Pálffy László (B. Püspöki), Zatureczky István (Czéczeke), Biró Bálint (B.-Ujfalu), Madaras Elek, Kompáy Gyula (Ersemyén), Géczy Lajos, David Gyula, (N.-Harsány), Pokoly Kálmán, Munk Gábor, Bihari Károly, Solcz Gábor (Komádi), id. Hegyesi Lajos (Bors), Rácz Mihály, Zimborovszky Rázsó, Rátkay József, Szűcs Sándor (Bors), K. Balogh Ferencz.

Pótesküdek.

Batáry József, Barabás Szilveszter, Jelinek István, Baum J. S., Szirmai Lajos, Moldován Vilmos, Patnik Radó, Pekarik Endre, Rigli József, Reich Sándor.

A keletázsiai bonyodalom.

Tokio, jan. 26. (Reuter.) Ma a kormány fontos ülést tartott, majd pedig az államférfiak tanácskoztak három órán át.

Tokio, jan. 26. Belföldi pénzemberek nagy támogatást ajánlanak fel a kormánynak. Most nyilvánvaló, hogy a kormánynak módjában áll a belföldön tekintélyes összegeket beszerezni és nem kell külföldi kölcsönökhöz folyamodnia.

Tokio, jan. 26. A japán kormány közölte Rosen báróval, az orosz követtel, hogy kívánatos, hogy rövid idő múlva felelet érkezzék a japán jegyzékre s azt is hangsúlyozta, hogy a jegyzékre való feleletük már e hó 16-án az orosz kormányhoz jutott, mivel is elég idő mulott el arra, hogy a feleletet megmondhatták.

Peking, jan. 26. Niucsvangi távirat szerint a csingtaui hatóságok utasítást kaptak, hogy 70 kozáknak készíttessenek elő lakást. Ezeknek megérkezését már várják. Császári rendeletet adtak ki, mely első sorban hadsereg szervezés költségeinek beszerzési módjáról intézkedik, elrendelve a bor és dohány megadóztatását. Ezenkívül a rendelet előírja a császári háztartás költségeinek mérséklését és egyéb megtakarításokat és büntetéssel fenyegeti azokat a hivatalnokokat, kik ellenszegülnek ez intézkedéseknek.

London, jan. 27. A Standard jelenti Tiencinből: Miantán Kaofancsuban, Niucsvangtól mintegy 60 mérföldnyire orosz csapatok vannak, Juansikkai csapatait visszavonták a Kaofancsu-Simingun között lévő vasuti vonal mellől. Ezt a vonalat most már a tatár tábornok leguysége őrzi, mely orosz befolyás alatt áll.

London, jan. 27. A Daily Mail jelenti Tokióból tegnapi: A pétervári japán követ Pétervárt e hó 25-én kelt távirata szerint Oroszország még pár napig szándékozik halasztani feleletét. Erre Komura külügyminiszter a külügyi hivatal vezető hivatalnokait bosszabb tanácskozássra hívta össze.

London, jan. 27. A Reuter-ügynökség pétervári magántudósítójának következő, e hó 25-éről kelt táviratát teszi közzé: Jól értesült forrásból való közlés szerint a fűgőben lévő tárgyalások kevésbé haladnak, dacára Oroszország ama határozott kívánásának, hogy az összehittőzés kikerültessek. A diplomáciai igyekvés a két fél bizalmatlansága és az ebből eredő ama követelés, hogy mindkét rész biztosítékokat nyújtson, teszik eredménytelenné. Oroszország Japánnak teljes szabadságot akar adni a Koreában való jogos terjeszkedésre, ezzel szemben biztosítékát akarja annak, hogy Korea déli partját nem erősítik meg. Japán nem akarja biztosítékképpen elfogadni Oroszország általános biztosítását a kínai felségjog elismerését illetőleg, sem ama biztosítást, hogy Japánnak Koreában való túlnyomó befolyását tekintetbe veszi. Japán attól tart, hogy ha időben lábát Koreában meg nem veti, Oroszország egyszer csak kiszoríthatja.

London, jan. 27. A Times jelenti Pekingből: Pénteken King herceg, ki megjegyzi attól, hogy Kína az Oroszország és Japán között kitorheto háboruszkodásba keveredhetik akarata ellenére, a külügyminisztert Dubail francia követhoz küldte, hogy kérdezze meg, vajjon Franciaország magára akarja-e venni Angliával és Amerikával közösen a közvetítő szerepet Oroszország és Japán között. Szombaton King herceg a külügyminisztert hasonló megbízással küldte Satow angol követhoz. Dubail tegnap azt izente a hercegnek, hogy a kormány hajlandó jó szolgálatát felajánlani és igyekezni Angliával és az Egyesült-Államokkal közösen modus vivendit létesíteni. Hir szerint a brit és amerikai követ azóta egybehangozón jártak el és felvilágosították a kínaiakat ama nehézségekről, a melyekkel a két hatalom között való közvetítés jár, melyet egyike sem kíván nyíltan, sőt az egyik a közvetítést elfo-

gadhatatlannak mondta. King herceg megenge di, hogy a többi hatalmaknak közvetítésre való felszólításának eszméje az angol követ től indult ki. Oroszország a kínaiaknál annak kijelentésére, hogy oly közvetítést kíván elfogadni, melyet Japán el nem fogadhat, előnyt szerzett és alig vitatható, hogy Kínát Oroszország eme sakkhuzása befolyásolná.

Szentpétervár, jan. 27. (Saj. t. táv.) Már senkisésem beszél a japán-orosz konfliktus békés megoldásáról. A börzén nagy árhanyatlás mutatkozik.

Tokio, január 27. (Saj. tud. táv.) Japán pénzügyi viszonyai szilárdak s a fenyegető háboru legkevésbé sem hozza zavarba, mert egyáltalán nem szorul külföldi kölcsönökre.

TAVIRATOK.

Az ülés vége.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, jan. 27. (Saj. tud. táv.) Lengyel Zoltán személyes kérdésben való felszólalása után Ugron Gábor folytatja beszédét. Erős színekkel festi gyáva gyengeségünket, — önzetlen gyáva ssggal hunyázkodunk meg Béccsel szemben s ő elérkezettnek tartja az időt, hogy megmutassuk hivatásunkat.

Az irek példája lebegjen előttünk. Ha kötéllal nyakunkon, de kitarunk a jogaink mellett.

A honvédség elnémetesítéséről sorol fel ezután megdöböntő adatokat. A honvédség vezérkara, parancsnokai, valamennyien áthelyezett német generálisok, akik jóformán magyarul sem tudnak. Pl. említi Klobucsár altábornagyot, aki nem tud beszélni magyarul.

Az elnök félbeszakítja a vitát s interpellációkra került a sor. Nádudvardy és Szederkényi interpellált.

Szederkényi a kath. gimnáziumi tanárok fizetés rendezésére vonatkozólag interpellálja a kultuszminisztert, mire Berzeviczy megnyugtatta, hogy a kellő intézkedéseket már megtette.

Ezzel az ülés d. u. 3 órakor véget ért.

Zboray—Polonyi-affér.

Budapest, jan. 27. (Saj. tud. táv.) Zboray Miklós ma a tegnapi képviselőházi polémiából eredőleg Polonyi Gézát Meszlényi és Rakovszky képviselőkkel provokáltatta. Polonyi Tóth Jánost és Rátkay Lászlót nevezte meg ségégeiül.

A német császár kitüntetése.

Krisztília, jan. 26. A Nord. Tel. Bureau jelentése szerint II. Vilmos császárt holnap születésnapja alkalmából az új norvég oroszán-rend első lovagjává nevezik ki.

Politikai hírek.

Budapest, jan. 27. (Saj. tud. táv.) Az »Esti Ujság« írja, hogy Tisza István gróf a mai kihallgatáson a politikai helyzetről s a folyó ügyekről referált a királynak, de az aktív harcz megkezdé-

sére való felhatalmazásról nem volt szó. Egyébként is a Tisza-kabinet megbízatásától fogva birt azokkal a felhatalmazásokkal, melyek a normális parlamenti állapotok fentartásához szükségesek.

Bécs, január 27. (Saját tud. távir.) A király az udvari bálon Keiser osztrák képviselőnek a következőket mondta: »A magyarok a jövő héten Bécsbe jönnek s remélhetően befejezik munkájukat. Szeretném, ha most már az osztrák képviselőház is dolgozhatna.«

Felfüggesztett érsek.

Pétervár, jan. 26. Kevork Szurenjanc érseket, a gruzini örmény gregorianus eparkia fejét czári ukázzal állásától felfüggesztették. (M. T. I.)

Elpusztult város.

Krisztília, jan. 26. A helybeli ujságok gyűjtése Aalesund számára délig 40,000 koronát jövedelmezett. Kielland, aalesundi polgármester táviratozott az igazságügyminiszteriumnak, hogy Prinz Heinrich német czirkálóhajó odaérkezett. Az első kérdés meg van oldva. Orséget nem tartanak szükségesnek. Ha holnap megérkeznek az ácsok és az építőanyag, megkezdik a sátor-tábor felállítását. (M. T. I.)

A bányarobbanás áldozatai.

Pittenburg, jan. 27. A Harwick Coal Company tárnájába rekedt munkások megmentésére történt kísérletek továbbra is eredménytelenek. A mentőmunkálatokon résztvevők egyike, ki déltán jött ki a tárnából, azt jelenti, hogy késő estnél előbb alig fognak hullát a földszinre hozni. A tárna fenekén halomszámra fekszenek a robbanástól szörnyen elégtelenített hullák és emberi tagok. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pémberton.

— Az erdőben ért utol bennünket a baj. — szoltam mentegelőzve, mert már idejét láttam a magyarázatnak. — Ez a fiu rosszul lett s ön bizonyára tudja, hogy mi a baja, mert különben nem lenne itt a házban. Örökre hálas leszek mindenért, amit e fiúért tenni fog.

Az idegen kíváncsian és érdeklődve mért végig bennünket okos szemével, aztán azt mondta, hogy tegyem le Dollyt a divánra, az égő gázlámpa mellé. Bligh Péter már beleroskadott az egyik karosszékre s akkorákat lélekzett, hogy félt volt, hogy nekünk, többieknek levegőt se hagy. Csak a bivaly-tüdejű Seth Barker állt erősen a lábain, s oly jókedvetlen nézegetett körül, mint az ökör, ha jó legelőre talál; azt hiszem, olyan köd még nem volt a világon, amely megárhathott volna neki. Maga a házigazdánk késsé zavartan mosolygott, majd megnyugtatóan mondta:

— A fiúk öt perc múlva semmi baja se lesz; itt elég levegő van . . . elég levegő, éppen három napra — mivel ötven vagyunk . . . Elhallgatott, majd kis vártatva halkabban tette hozzá:

— Ugy van, három napra . . . Aztán pedig, — nos: azután pedig ráérünk a jövőre gondolni.

Nem tudtam, mit feleljek neki, s a többiek is ép oly kevéssé tudták, hogy mit mondjanak. Dolly Venn kinyitotta a szemét, de még sápadtan és erőtlentül feküdt a divánon. A szobában

csak az égő gáz perczegése, meg a mi ziháló lélekzetvételünk volt hallható. Az orvos — mert házigazdánk az volt — csöndesen, szinte nesztelenül járkált a szobában, egyik gépjétől a másikig, s vizsgálta, hogy rendben vannak-e. Ot percz is eltelt, mit előtt megszólalt.

— Miért maradtak önök a szigeten, hajléktalanul? — kérdezte.

Ebből megértettem, hogy azt hiszi, hogy mi is a Czerny Edmond emberei vagyunk; egy perczig sem akartam, hogy ebben a tévedésben éljen és legott föl is világosítottam a valóról.

— Elővigyázatból maradtunk itt, doktor, — feleltem, — olyan elővigyázatból, aminő a legyet is megóvja attól, hogy a pók hálójába kerüljön. Illő dolog, hogy ön tisztára megtudja a valót. Mi nem azért jöttünk Ken-szigetere, mert Czerny Edmond barátai vagyunk, s ő se tart bennünket barátainak. De kérdezősködők felőlünk Czerny asszonytól, ha legközelebb találkozunk vele, s ő majd megmondja önnek, mi hozott ide bennünket. On jó szívvvel volt irántunk, hogy beeresztett; kötelességünk tehát nyíltan megvallani, hogy az a nap, amelyen Czerny Edmond ránk akad, fekete nap lesz, — vagy rá, vagy ránk nézve, ahogy a sors kockája fordul. Ez elég bevezetésnek; a többi majd következik, mihelyt egy kissé erőre kaptunk.

Ezt nyugodtan és keveredés nélkül mondtam, mert akár jóbarátunk, akár ellenségünk akart lenni, őszintén tartoztam beszélni vele, mivel mindnyájunk életét megmentette. De mégis meglepett, hogy egyetlen hanggal se felelt szavaimra, csak egyre vizsgálta a gépeit, mintha azokon kívül semmi egyéb se érdekelt volna.

Mikor végre megszólalt, miss Ruth felől kérdezősködött.

— Czernyi asszony? — kérdezte nyugodtan. — Hát van Czernyi asszony is?

Ha két oldalról arczul vert volna, az se lepelt volna meg jobban mint ez a kérdés. Tessék csak elgondolni: itt volt egy ember, a miss Ruth házában, aki nem ment el a töb-

bivel a tenger alatti városba, hanem nyugodtan dolgoztatott a gépeivel; bizonyára annak az átkozott ködnek a természetét vizsgálta, amely majd hogy meg nem ölt bennünket s ez az ember még csak nem is ismerte miss Ruthot! És mily komolyan, kíváncsian várta a feleletet, amint szembe fordult velem s a kezeit megtörlögette fehér kötényében!

— Nem ismeri Czerny asszonyt? — kiáltottam föl álmétködvén. Nem tud róla? . . . Hát honnan csöppent ön ide, doktor, hogy még azt se tudja? . . . Hát nem tudja, hogy Czerny Edmondnak van felesége, — hitese felesége?

A doktor ismét készülékeivel babrált s mialatt rendezgette őket, lassan felelt:

— Én Czerny herczeggel jöttem a szigetre, három nappal előbb. Nekem egy szót se szólt a feleségéről. Odaát, Amerikában, akadnának többen, — csinos fiatal hölgyeket értek, — akiket nagyon érdekelne ez az eset . . . persze a Czerny herczeg házasságára gondolok.

(Volt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Országos vásár beszüntetése. A vidéki nagyobb községek egymásután kérnek országos vásárendelvényeket, vagy a már meglevő vásárok szaporítását. Most ennek az ellenkezőjéről értesülünk. **Rézbanya** város elöljárósága azt tapasztalta már jó idő óta, hogy a város országos vásárait nem látogatja a közönség, ellenben a hetivásárok mindig igen látogatottak. A község elöljárósága legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy az országos vásár beszüntetését kéri a kereskedelmi minisztertől. Az elöljáróság ezen határozatát betérjesztette Bihar-megye alispánjához.

Értéktőzsde

	Budapest, jan. 27.
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, jan. 27.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 27-án.

Magyar aranyjárdék $\frac{1}{2}$	119.—
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcson aranyban $\frac{1}{2}$	90.90
Magyar vasuti kölcson ezüstben $2\frac{1}{2}$	98.95
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény $\frac{1}{2}$	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyeeomény-sorsjegy-kölcson	709.—
Tiszaszabályzás és szegedi sorsjegyek-kölcson	100.50
Oszták járadék papirban	100.70
Oszták járadék papirban	120.50
Oszták járadék aranyban	100.50
Oszták korona	156.—
Oszták államsorsjegyek	1600.—
Oszták magyar bank részvény	674.—
Magyar hitelbankrészvény	678.—
Oszták hitelintézet részvény	1904.—
Párisi vista	117.—
29 frankos arany (Napoleon'dor)	95.30
Németbirodalmi márka	23.43
Londoni vista	2.208
20 márkás arany	6.923

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

225

Sz. KOCSIS JÁNOS

==== férfi-szabó üzlete ====

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas” kávéház — — mellett — —

Nagy raktár valódi **szövetekből**, melyekből **jutányos** angol, francia és honi **árakért** a legszebb, a legelegánsabb angol és francia szabás szerinti **uri ruhákkal** szolgálhatok. Egyben van szerencsém tudatni a tartalékos tiszt urakkal, hogy a közös hadseregbeli egyenruhákat a legjutányosabb árakért alakítom át honvéd-egyenruhának.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó.

606.

Még egy pár napig tart

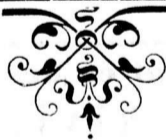
az eladás a volt Andriska-féle üzletben (volt Kunz József és Tsa helyiségben), most már minden árban eladjuk a raktárt.

1 méter csipke — — — — 2 fillértől feljebb.
1 „ aljzsinór — — — — 1 „ „
1 matring selyem — — — — 2 „ „

— — — — és a többi cikkek hasonló árban. — — — —

Tisztelettel

Kovács L. és Társa

592

Az előre haladt idény miatt

kiváló minőségű női divat-, pipere- és blous-ujdonságok ugy-szintén

izléses és finom gyermek-ruhák

teljesen leszállított árban

414

adatnak el

Mezey Sándor

női divat- és gyermek-ruha-
raktárában
Nagyvárad, Szent László-tér.

A farsangi idényre

urak részére

frakk-ingek, keztyük, czilinderek, angol kalapok

s mindennemű pipere-cikkek

legjobb minőségben a lehető legmúltányosabb árakon kapható

Mezey Sándor

angol- és francia uri divat
raktárában
Nagyvárad, Szent László-tér.